

Špeciálna základná škola
Zvolenská cesta 59, Lučenec

**Školský vzdelávací program
pre žiakov s autizmom a ďalšími
pervazívnymi vývinovými poruchami
s mentálnym postihnutím**

ISCED 1 – primárne vzdelanie

Účinnosť od 1. septembra 2015

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím
Stupeň vzdelania	ISCED 1- primárne vzdelanie
Dĺžka štúdia	9-10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Platnosť dokumentu	01.09.2015
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Lučenec
Adresa	Zvolenská cesta 59, 98401 Lučenec
IČO	35984422
Riaditeľ školy	Mgr. Jozef Porubovič
Zástupca riaditeľa školy	Mgr. Božena Košťáliková
Web	www.szslc.edu.sk
Email	szslucenec@mail.t-com.sk
Telefón	047 43 33 610
Mobil	+421 910 941702
Fax	+421 047/4333610

Zriadovateľ: Okresný úrad Banská Bystrica
Nám. Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica

I. Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v školskom vzdelávacom programe

1.1 Škola ako životný priestor

Pedagogickému kolektívu nechýba chuť a odvaha do práce, čoho dôkazom je dnes rušný a tvorivý život školy, plný zaujímavých, pútavých a originálnych aktivít pre žiakov, rodičov ale aj pre zamestnancov. Tieto aktivity nie sú náhodné a nárazové, ale už majú svoju tradíciu a sú cielené za účelom maximálneho rozvoja osobnosti žiaka a jeho následnej integrácie do spoločnosti. Každé dieťa je iné, jedinečné. Nemožno ho porovnávať s inými. Má svoje prednosti i nedostatky. Preto v našich žiakoch hľadáme predovšetkým ich prednosti, ktoré rozvíjame a podporujeme. Naším profesionálnym zadostučinením je radosť z ich každodenných malých úspechov, ktoré snáď budú dobrým základom ich očakávanej šťastnej budúcnosti. Dnes škola žije bohatým a zmysluplným životom. Vždy sa niečo deje, vždy sa niečo hýbe. Navzdory všetkým problémom v školstve prevláda v našom kolektíve pozitívne myslenie, ktoré sa zákonite prenáša aj na žiakov. Veď aby sa žiak cítil v pohode, musí byť v pohode predovšetkým jeho učiteľ, a to je v našom kolektíve samozrejmosťou. Naše bilancovanie celoročnej práce je vždy plné originálnych, motivačných a tvorivých aktivít, ktoré umocňujú výchovno-vzdelávací proces, za čo vďačím kreativite celého pedagogického kolektívu. V škole vládne príjemná atmosféra a žiaci cítia, že tu nachádzajú svoj druhý domov. Snahou nás všetkých je, aby po ukončení školskej dochádzky odchádzali žiaci primerane ich mentálnej úrovni vzdelaní, čestní, slušní a šťastní. Aby sa podľa možnosti ďalej vzdelávali a v záujme ich lepšej budúcnosti a uplatnenia sa na trhu práce, prispeli sami svojím zodpovedným prístupom k zvyšovaniu ich životného štandardu a sebarealizácie.

1.2 Pedagogické princípy školy

Škola ako živý a citlivý organizmus reaguje na všetky zmeny v živote a spoločnosti, teda aj na nové podmienky výchovy a vzdelávania, ktoré sčasti možno hodnotiť ako pozitívne, no v súvislosti s dobou, ktorá prináša mnoho negatív, sa musí vyrovnáť aj s mnohými nepriaznivými okolnosťami a bezprostredne na ne reagovať. Preto aj v stanovených cieľoch a čiastkových úlohách je nutné počítať s tým, že nie všetky sa budú dať realizovať na 100 %, ale niektoré z nich bude potrebné modifikovať a prispôbiť konkrétnym a meniacim sa podmienkam a tiež podmienkam mentálne postihnutého žiaka. Jednoznačne však možno povedať, že víziou školy je, aby žiak s mentálnym postihnutím, ktorý získa vzdelanie poskytované špeciálnou základnou školou bol dobrý (*čestný, morálny, charakterný*), múdry (*vzdelaný, tvorivý v medziach svojich možností*), aktívny (*samostatný, pracovitý, iniciatívny*) a šťastný (*vyrovnaný, zdravý*) človek.

1.3 Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je rozvinutie kľúčových kompetencií (spôsobilostí) na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

1.4 Špecifiká výchovy a vzdelávania

- Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím sa vzdelávajú podľa individuálneho vzdelávacieho programu.
- Obsah a ciele obsiahnuté v obsahu vzdelávania sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam každého žiaka.
- Obsah vzdelávania sa poníma ako podklad, ktorý má učiteľ tvorivo rozvíjať (rozširovať alebo redukovat) v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka. Môže sa stať, že stav žiaka si bude vyžadovať také tempo práce, ktoré nedovolí v priebehu jedného školského roka splniť ciele vyučovacieho predmetu príslušného ročníka. V tom prípade sa v nasledujúcom ročníku, ak to vyžaduje charakter predmetu pre nadväznosť učiva, začne neprebratým učivom predchádzajúceho ročníka a nie učivom toho ročníka, do ktorého žiak postúpil. Z uvedeného vyplýva, že žiak s autizmom alebo ďalšou pervazívnou vývinovou poruchou s mentálnym postihnutím môže posledný ročník svojej školskej dochádzky ukončiť aj učivom nižšieho ročníka.
- Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím nie sú určené vzdelávacie štandardy pre jednotlivé ročníky, ktoré by bolo nutné splniť pre postup do ďalšieho ročníka.
- Vyučujúci uplatňuje primeranosť nárokov na základe dispozícií žiaka, ktoré majú vplyv na prognózu jeho vývinu s cieľom zlepšovať jeho vedomosti, zručnosti a návyky a zvyšovať tým jeho šance na zlepšovanie kvality jeho života.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím môžu byť vzdelávaní

a) v základných školách pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými

- poruchami s mentálnym postihnutím,
b) v špeciálnych triedach pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím v základnej škole,
c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii (podľa § 94 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z).

II.Vlastné zameranie školy

2.1.Veľkosť a vybavenie školy

2.1.1 Veľkosť školy

Špeciálna základná škola má 60 ročnú tradíciu. Je plne organizovaná s právnou subjektivitou. Poskytuje výchovu a vzdelávanie priemerne 180 mentálne postihnutým žiakom a dospelým. Je rozmiestnená v troch budovách v širšom okolí mesta Lučenec:

Riaditeľstvo školy sa nachádza na **Zvolenskej ceste**.

V budove sú zriadené triedy:

- 8 tried so vzdelávacím variantom A

1 školský klub detí

Erenburgova ulica

- 5 tried so vzdelávacím variantom A

- 2 triedy so vzdelávacím variantom B

Ulica Dukelských hrdinov

- 3 triedy pre žiakov s viacnásobným postihnutím

- 3 triedy pre žiakov s pervazívnymi - vývinovými poruchami

- 1 trieda Praktická škola

- 2 oddelenia školského klubu detí

Dolná Slatinka

- 1 trieda so vzdelávacím variantom C

Budovy sú prispôsobené potrebám žiakov. Triedy sú dostatočne priestrané na počet žiakov.

2.1.2 Vybavenie školy - priestorové a materiálno-technické podmienky školy:

Škola poskytuje výchovu a vzdelávanie žiakom v troch budovách rozmiestnených v rôznych častiach mesta a jednej budove mimo mesta. Riaditeľstvo školy sa nachádza na **Zvolenskej ceste 59**. V budove môže byť umiestnených 8 tried a 1 školský klub detí. O výzdobu tried sa starajú triedni učitelia so svojimi žiakmi. Priestory školy sú estetické a ovplyvňujú vkus a správanie sa žiakov. Pitný a stravovací režim žiakov a zamestnancov školy je zabezpečený v školskej jedálni. Žiaci s vyučujúcimi využívajú školskú dielňu a cvičnú kuchynku, malú cvičebňu s posilňovňou na telesnú výchovu využívanú taktiež na spoločenské akcie. Počítačovú učebňu INFOVEK s interaktívnou tabuľou, projektorom, ozvučením, notebookom, vizualizérom, desiatimi žiackymi počítačmi a tromi učiteľskými počítačmi, učebňu vybavenú s interaktívnou tabuľou, projektorom, ozvučením, notebookom a tabletmi. Školská záhrada a pevná plocha dvora, ktorá slúži aj na športové aktivity. V triedach, vo WC chodbách a schodisku sú vymenené podlahové krytiny. V triedach je zakúpený nový nábytok, lavice a bezprašné keramické tabule. Inštalované boli nové vchodové dvere a tiež sklenená stena na schodisku. Vymenené sú okná na celej náveternej strane budovy. Vo vyučovacom procese je dostatok modernej audiovizuálnej techniky a výučbových počítačových programov. Druhou budovou je budova na **Erenburgovej ulici 10**. V tejto budove je

spravidla umiestnených: 7 tried. O výzdobu tried sa starajú triedni učitelia, a žiaci. Snahou vyučujúcich je aj v týchto priestoroch vytvoriť pekné prostredie. K dispozícii je školská kuchynka, záhrada a pevná plocha dvora. Budova nie je účelová, v budúcnosti by bola potrebná prestavba. Žiaci tejto budovy využívajú dielne, cvičebňu, učebňu INFOVEK a záhradu na Zvolenskej ceste. Zúčastňujú sa stravovania v budove školy na Zvolenskej ceste pod vedením vyučujúcich. Treťou sú prenajaté priestory v budove SOŠ stavebnej na **ulici Dukelských hrdinov 2**. Je tu umiestnených 6 tried a 2 školské kluby detí pre žiakov s viacnásobným postihnutím a autizmom, jedáleň, cvičebňa a počítačová učebňa vybavená 6 počítačmi a Praktická škola Lučenec. Triedy sú priestranné, esteticky zariadené. V triedach i na celej chodbe sú nástenky, okná hýria farbami. Pre žiakov je dostatok kompenzačných pomôcok. Žiaci majú zabezpečené stravovanie. V Domove sociálnych služieb v Slatinke máme umiestnenú jednu triedu pre žiakov s ťažkým mentálnym postihnutím. Žiaci využívajú priestory a pomôcky DSS.

Vybavenie kabinetov je postačujúce, napriek tomu pravidelne dopĺňame kabinetné zbierky o nové učebné pomôcky rozvíjajúce tvorivosť a myslenie žiakov. Nezabúdame ani na nákup kompenzačných a rehabilitačných pomôcok.

2.2 Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

Vzhľadom k zameraniu činnosti našej školy je v niektorých triedach nevyhnutná prítomnosť asistentov učiteľa na vyučovaní. Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

2.3 Ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

2.3.1 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a ostatných zamestnancov

- Uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe.
- Udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov.
- Motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti.
- Zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.

- Pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ atď.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP a pod.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.
- Zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.

2.4 Vnútorý systém kontroly a hodnotenia školy

2.4.1 Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú prideliť na základe:

- * Pozorovania (hospitácie)
- * Rozhovoru
- * Sledovania pokroku žiakov pod vedením učiteľa
- * Hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- * Hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov vedením školy
- * Vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“)

2.4.2 Hodnotenie školy

Pravidelne monitorujeme:

Podmienky na vzdelanie

- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- prostredie – klíma školy
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces – metódy a formy vyučovania
- výsledky vzdelávania
- riadenie školy
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov

Kvalita výsledkov

SWOT ANALÝZA - SEBAHODNOTENIE ŠKOLY

Na sebahodnotenie školy je nevyhnutné urobiť swot analýzu, poznať a zaoberať sa slabými a silnými stránkami školy, vedieť, aké má príležitosti a aké ohrozenia môže očakávať.

Medzi silné stránky školy patrí

- Ø pomerne dobrá kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov školy
- Ø dobré vedenie a spolupráca menezmentu školy
- Ø ochota sebavzdelávania sa učiteľov a vychovávateľov
- Ø dobré vedenie MZ a PK

- Ø kvalitne fungujúca tímová práca učiteľov,
- Ø starostlivosť o deti vyžadujúce špecifické podmienky vzdelávania –individuálny prístup
- Ø fungujúce športové aktivity,
- Ø existujúce tradičné aktivity,
- Ø vysoká odbornosť vyučovania- A variant, B variant, C variant, viacnásobné postihnutie, praktická škola, vyučovanie v maďarskom jazyku, vytváranie individuálnych vzdelávacích programov,
- Ø výborné a včasne diagnostikovanie a následné diagnostikovanie žiakov, úprava ich vzdelávania,
- Ø výborné a bezchybné dodržiavanie legislatívy(vid' zápisy z kontrol KŠU a Inšpekcia...),
- Ø dobrá počítačová gramotnosť všetkých pedagogických aj nepedagogických zamestnancov,
- Ø projektové aktivity školy a realizácia niekoľkých projektov,
- Ø dobrá vybavenosť školy počítačovou technikou (počítačové učebne, pripojenie na internet),
- Ø prezentácia školy na verejnosti (Spevácky zbor, www stránka, školský časopis ,spolupráca s rôznymi inštitúciami),
- Ø akceptácia vzdelávacích a výchovných zámerov školy zákonnými zástupcami detí,
- Ø fungujúca práca klubov v mimo vyučovacom čase,
- Ø organizácia poskytuje žiakom a ich rodičom nadštandardné služby prostredníctvom Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva (diagnostikovanie v škole),
- Ø aktivity na získanie mimorozpočtových finančných prostriedkov(sponzorské príspevky, projekty...).

Škola sa nachádza v 3 vlastných i keď nie účelových budovách, ktoré sú sčasti upravené a vyhovujúce pre potreby vzdelávania. Je pomerne dobre vybavená audiovizuálnou technikou, učebnými a kompenzačnými pomôckami. Zlepšilo sa aj zabezpečovanie školských potrieb pre žiakov z rodín z nízkym príjmom (rodiny v hmotnej núdzi). V rámci rozpočtových možností sa priebežne dopĺňa aj materiálne vybavenie školy- nové lavice, skrine, bezprašné tabule a nástenky. Upravili sa podlahy v triedach, na schodišti, WC, vymenili sa okná na náveternej strane na Zvolenskej ceste. Vymaľované boli priestory na Zvolenskej ceste a na Erenburgovej ulici. Niektoré činnosti boli riešené svojpomocne vďaka dobrému vedeniu THP úseku, ústretovosti a ochote pomôcť týchto zamestnancov.

Medzi slabé stránky školy patrí

Najväčším problémom je priestorové vybavenie školy – chýba účelová budova školy. Jestvujúce budovy školy sú už kapacitne nepostačujúce, škola nemôže uspokojiť záujem všetkých žiadateľov o vzdelávanie. Ďalším problémovým miestom vo vyučovacom procese je vyučovanie telesnej výchovy- absentuje športový areál a telocvičňa ... Stretávame sa tiež s častým nezaujmom rodičov o vzdelávanie sa ich detí a spoluprácu so školou. Rodičia sa často sťahujú, čím sa oslabuje proces vzdelávania sa žiakov a nepriamo sa podporuje ich záškoláctvo. Časté je záškoláctvo- hlavne v čase vyplácania sociálnych dávok. Žiakom chýbajú základné školské potreby. Do školy chodia nepripravení, neupravení, hladní a bez desiaty. Veľakrát sa stretávame aj s tým, že žiaci odmietajú pokračovať v OU z dôvodov nedostatku peňazí v rodine- veľakrát je to len výhovorka.

Slabé stránky

- Ø veľká vzdialenosť medzi budovami
- Ø škola nemá vlastný športový areál a ani telocvičňu
- Ø veková štruktúra pedagogického zboru (vyšší priemerný vek),
- Ø budova na Rúbanisku II/1 potrebuje rekonštrukciu,
- Ø nedostatočný počet moderných učebníc.
- Ø absencia alternatívnych učebníc

Príležitosti

- Ø získať primeranými racionalizačnými opatreniami optimálne množstvo finančných prostriedkov na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu a prevádzky školy,
- Ø odbornú štruktúru vyučovania skvalitniť na 100 %,
- Ø výmena pedagogických skúseností,
- Ø v maximálnej miere uspokojovať požiadavky objednávateľov školských služieb, t. j. rodičov a ich detí,
- Ø umožniť väčšiemu množstvu učiteľov školy podieľať sa na odbornom, metodickom a pedagogickom výcviku poslucháčov vysokých škôl, čo zákonite núti učiteľov starať sa o vlastný odborný a metodický rast (otázka celoživotného vzdelávania),
- Ø umožniť ďalšie vzdelávanie učiteľov (metodické centrum, vysoké školy podľa plánu vzdelávania zamestnancov školy),
- Ø využívať možnosti štrukturálnych a iných fondov,
- Ø využívať moderné informačné technológie pri rozvoji poradenstva o povolaniach a zamestnaniach,
- Ø vo výchovno-vyučovacom procese využívať existujúcu sieť podporných inštitúcií a neziskových mimovládnych organizácií,
- Ø zaktivizovať Radu školy,
- Ø rozširovať spoluprácu pri výchove a vzdelávaní žiakov ŠZŠ a OU,

Riziká

- Ø možné prekážky vyplývajúce zo školského zákona
- Ø migrácia rodín- z dôvodu straty „strechy nad hlavou“- Parný mlyn,
- Ø zvyšovanie výdavkov na prevádzku,
- Ø nedostatok finančných prostriedkov na investície,
- Ø nedostatok financií na odmeňovanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov, ktoré sú vyčlenené v štátnom rozpočte,
- Ø nedostatočné vybavenie odborných učebni novými modernými pomôckami,
- Ø nepriaznivá ekonomická situácia v niektorých rodinách,
- Ø nedostatočný záujem zo strany rodičovskej verejnosti,
- Ø výnimočnosť v zložení žiackeho osadenstva školy.

2.5 Dlhodobé projekty a medzinárodná spolupráca

Škola sa pravidelne zapája do výziev a projektov s cieľom skvalitniť materiálne a technické podmienky školy. Jedným z projektov, do ktorého sa škola prihlásila je Národný projekt „Modernizácia vzdelávacieho procesu na základných školách“ a „Modernizácia vzdelávacieho procesu na stredných školách“. Ďalším národným projektom je „Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva“.

2.6 Spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi

ŠKOLA A ZRIAĐOVATEĽ	ZRIAĐOVATEĽ A ŠKOLA
Poskytuje kvalitnú výchovu a vzdelávanie mentálne postihnutým žiakom a žiakom s viacnásobným postihnutím – primárne postihnutie MR a tiež MR dospelým, plní ciele stanovené v Národnom programe, stanovuje si splniteľné ciele v súlade s	Zabezpečuje dostatok financií na prevádzku školy, očakáva kvalitné plnenie úloha kvalitné služby verejnosti. Škola od zriaďovateľa očakáva podporu pri naplňaní cieľov.

požiadavkami humánnej školy, zabezpečuje plynulú prevádzku. Vytvára vhodné materiálne a technické podmienky.	
ŠKOLA- ZAMESTNANCI ŠKOLY	ZAMESTNANCI ŠKOLY- ŠKOLA
Vytvára pre zamestnancov školy optimálne pracovné podmienky, psychohygienické podmienky, zabezpečuje možnosti ďalšieho vzdelávania, oboznamuje s novou legislatívou, vytvára účinnú organizačnú štruktúru, priestor na realizáciu a tvorivosť, priznáva samostatné kompetencie, vytvára vnútorné školské predpisy tak, aby sa s nimi stotožnili všetci zamestnanci.	Plnia celkové a čiastkové ciele, školy, permanentne sa vzdelávajú, sú aktívni a iniciatívni, spolupracujú s rodičovskou verejnosťou, účinne spolupracujú s ďalšími partnermi školy, vytvárajú pozitívny imidž školy. Každý člen pedagogického zboru má právo participovať na tvorbe školských noriem, tiež na usmerňovaní chodu školy. Akceptujú vnútorné školské predpisy s vedomím, že nariadenia, ktoré spoločne skoncipovali a prijali budú musieť plniť. Zamestnanci sa spolupodieľajú na tvorbe predpisov a vnútornej dokumentácii školy.
ŠKOLA - RODIČ	RODIČ - ŠKOLA
Škola poskytuje rodičovi ako objednávateľovi kvalitné služby v rámci výchovy a vzdelávania, poskytuje mimoškolské aktivity, možnosť na spolupodieľaní sa pri tvorbe vzdelávacích programov. Vyzýva ich k spolupráci pri výchove a vzdelávaní ich detí.	Rodiča spolupracujú so školou, podporujú jej hlavné ciele, pomáhajú škole, podieľajú sa na realizácii cieľov, sú nápomocní pri tvorbe výchovno-vzdelávacích programov tak, aby v plnej miere rešpektovali potreby a podmienky ich detí. Rodič môže požiadať aj o účasť na vyučovacej hodine.
ŠKOLA	ORGANIZÁCIE, SPOLUPODIEĽAJÚCE SA NA VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ
Prizýva organizácie k spolupráci (INFOROM, EUROactivity, GAMA...)	Pomáhajú plniť hlavné úlohy školy
ŠKOLA-OKRESNÝ ÚRAD	OKRESNÝ ÚRAD - ŠKOLA
Predkladá samospráve koncepciu , plány práce, žiadosti o úpravu rozpočtu, žiadosti o pridelenie prostriedkov na asistentov učiteľa, podnety na pomoc a spoluprácu a očakáva pomoc.	Vyjadruje sa k hlavným úlohám, dáva podnety a návrhy na skvalitnenie činnosti, spolupodieľa sa na realizácii úloh, poskytuje pomoc.
ŠKOLA A OSTATNÍ PARTNERI	MŠ SR, NADÁCIE, OBČIANSKE ZDRUŽENIA, PROJEKTOVÍ PARTNERI –ŠKOLY (špeciálne, základné OU)
Škola prizýva k spolupráci občianske združenia (OZ), projektových partnerov, očakáva pomoc , podporu, dôveru	Škola očakáva od MŠ SR vypracovanie Štátneho projektu výchovy a vzdelávania, podnety a výzvy na realizáciu projektov, podporu pri realizácii projektov od OZ a ďalších partnerov.

Rada školy – v zmysle § 24 ods. 1 a 3 zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov je rada školy iniciatívny a poradný samosprávny orgán, ktorý vyjadruje a presadzuje verejné záujmy a záujmy žiakov, rodičov, pedagogických zamestnancov a ostatných zamestnancov v oblasti

výchovy a vzdelávania. Rada školy plní funkciu verejnej kontroly:

- vyjadruje sa ku koncepčným zámerom rozvoja školy,
- uskutočňuje výberové konanie na vymenovanie riaditeľa školy,
- na jeho základe navrhuje kandidáta na riaditeľa školy,
- predkladá návrh na odvolanie riaditeľa alebo sa vyjadruje k návrhu na jeho odvolanie.

Rada školy pri našej ŠZŠ má 11 členov – 2 zvolených zástupcov pedagogických zamestnancov, 1 zvoleného zástupcu nepedagogických zamestnancov, 4 zvolených zástupcov rodičov, 4 delegovaných zástupcov zriaďovateľa / Okresný úrad Banská Bystrica, odbor školstva /.

III. Profil absolventa

3.1 Charakteristika absolventa

Žiakom školy môže byť dieťa alebo dospelý s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím.

3.2 Kompetencie absolventa

Kľúčové kompetencie sú viacúčelové (multifunkčné), lebo slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálnoemočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a v mimoškolskej činnosti. Vyvážene rozvíjajú perceptuálno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka. V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované: komunikačné spôsobilosti, matematická gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií, spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), spôsobilosti učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím má osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):**

a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa ústnou, písomnou formou podľa svojich schopností, adekvátne stupňu postihnutia,
- v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu (textu),
- dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor,

b)kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností,

c) kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- využíva základné informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa, komunikuje pomocou elektronických médií s pomocou učiteľa,
- vie používať vyučovacie programy,

d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť

- osvojuje si postupy potrebné na získavanie nových poznatkov,
- teší sa z vlastných výsledkov,

e)kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- vníma problémové situácie v triede, oboznamuje sa s nimi, s pomocou pedagóga sa ich pokúša riešiť,

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, má osvojené základy pre spoluprácu v skupine,
- uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,
- vníma, resp. si uvedomuje význam pozitívnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- je pripravený na reálny život tak, aby sa dokázal (s výraznou a sústavnou podporou) zaradiť do daných životných podmienok a dosiahol primeranú kvalitu života,
- pomenováva alebo inak vyjadruje svoje pocity, prejavuje čo najviac samostatnosti v sociálnom prostredí,

g)kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať podľa svojich schopností na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- je oboznámený so základnými pravidlami a zvykmi súvisiacimi s úpravou zovňajšku človeka.

3.3 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím nie sú určené vzdelávacie štandardy.

IV. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

4.1 Opis školského vzdelávacieho programu

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím sa podľa § 94 ods. 2 písm. f) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím. Vzdelávacie program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím sa uplatňuje pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole podľa § 94 ods.1 písm. a) a b) zákona č. 245/2008 Z. z., t.j. v základnej škole pre žiakov s autizmom, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení. Vymedzuje špecifické potreby

a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní.

4.2 Základné údaje o štúdiu

4.2.1 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z.. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

4.2.2 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

ZÁKLADNÉ PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM SVYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM. ISCED1 – PRIMÁRNE VZDELÁVANIE

Vzdelávacia oblasť	Predmety
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra
	Rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností
	Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie
Príroda a spoločnosť	Vecné učenie
	Vlastiveda
Človek a príroda	Fyzika
	Chémia
	Biológia
Človek a spoločnosť	Dejepis
	Geografia
	Občianska náuka
Človek a hodnoty	Etická výchova
	(Náboženská výchova)
Matematika a práca s informáciami	Matematika
	Informatická výchova
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova

	Hudobná výchova
Zdravie a pohyb.	Telesná výchova

4.2.3 Dĺžka výchovy a vzdelávania

Špeciálna základná škola - žiaci s autizmom majú deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Vzdelávanie žiaka sa v závislosti od jeho zdravotného stavu môže v základnej škole (ktorá je špeciálnou školou alebo v škole bežného typu) predĺžiť až do konca školského roku, v ktorom žiak dovŕši 18. rok svojho veku (§ 22 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z.). Obsah učiva sa žiakovi, ktorý si vyžaduje predĺženie vzdelávania, sa patrične upravuje v individuálnom vzdelávacom programe tak, aby bol primerane rozložený. V pedagogickej dokumentácii sa vyznačuje ten postupový ročník, ktorého obsah vzdelávania žiak v príslušnom školskom roku plní; rok školskej dochádzky sa vyznačí podľa jeho skutočného poradia.

Charakteristika výchovy a vzdelávania

Do skupiny pervazívnych vývinových porúch sú zahrnuté tieto diagnostické kategórie: detský autizmus (F84.0), atypický autizmus (F84.1), Rettov syndróm (F84.2), iná dezintegratívna porucha v detstve (F84.3), hyperaktívna porucha spojená s mentálnou retardáciou a stereotypnými pohybmi (F84.4), Aspergerov syndróm (F84.5), iné pervazívne vývinové poruchy (F84.6), nešpecifikovaná pervazívna vývinová porucha (F84.9). MKCH – 10 (1992).

Obsah vzdelávania určený pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím sa uplatňuje bez ohľadu na to, akou formou sú vzdelávaní.

Obsah vzdelávania je vytvorený na troch úrovniach. Prvá, najnižšia úroveň zahŕňa najnižšie požiadavky z hľadiska obsahu učiva a posledná, tretia úroveň určuje najvyššie požiadavky. Vzhľadom na autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy je potrebné zdôrazniť, že voľba úrovne (obsahu vzdelávania) sa nemôže riadiť diagnostikovaným stupňom mentálneho postihnutia žiaka. To znamená, že žiak, ktorý podľa psychologického vyšetrenia má napr. stredný stupeň mentálneho postihnutia, nepostupuje automaticky podľa strednej, t. j. druhej úrovne obsahu vzdelávania príslušného predmetu, ale pedagóg zvolí pre neho tú úroveň, ktorú je na základe svojich predpokladov schopný zvládnuť. Pre žiaka **v rôznych vyučovacích predmetoch možno určiť rôznu úroveň obsahu vzdelávania**. Ak žiak vďaka systematickej špeciálnopedagogickej starostlivosti prejaví vyššiu úroveň schopností než pri jeho úvodom diagnostikovaní, postupne sa mu upraví obsah vzdelávania tak, aby naň mohol čím skôr nadviazať vyššou úrovňou obsahu vzdelávania. Naopak, pri nezvládaní úloh vychádzajúcich z pôvodne nastavenej úrovne obsahu vzdelávania v niektorom predmete, je nevyhnutné prejsť na ich nižšiu úroveň, alebo sa vrátiť k upevňovaniu učiva predchádzajúceho ročníka.

4.2.4 Podmienky prijímania

Do prípravného, resp. 1. ročníka primárneho vzdelávania sa žiak prijíma po dovŕšení 6. roku v súlade s § 19 zákona č. 245/2008 Z. z.

4.3 Organizácia výučby (metódy, formy a prístupy uplatňované pri vyučovaní)

Mimoriadny akcent kladieme na metódy a formy, ktoré by mal učiteľ využívať v našich podmienkach. Prostredníctvom moderných vyučovacích prostriedkov maximálne aktivizovať žiakov na vyučovacích hodinách, efektívne využívať ich doterajšiu slovnú zásobu a vedieť ich stimulovať k lepším výkonom. Je potrebné zamerať sa na progresívne interaktívne postupy učenia tak, aby každá vyučovacia hodina bola ozajstným zážitkom, inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho postihnutiu.

Využívame hlavne tieto osvedčené formy a metódy:

- Motivačné metódy
- Fixačné metódy
- Práca vo dvojiciach, skupinová práca
- Projektové vyučovanie
- Didaktické hry, hry zamerané na tvorivosť
- Učenie prostredníctvom IKT
- Demonštračné metódy
- Slovné úlohy
- Zážitkové učenie, dramatizácia
- Praktické aktivity a samostatná činnosť

Pre naplnenie cieľov školy budeme využívať nasledovné formy:

- vyučovacia hodina
- vyučovacia hodina na školskom pozemku
- vyučovacia hodina v cvičnej kuchynke
- individuálne vyučovanie
- skupinové vyučovanie
- integrované vyučovanie – blokové vyučovanie
- exkurzia, výlet, vychádzka
- návšteva výstavy, koncertu, galérie, či inej inštitúcie
- záujmová činnosť

4.4 Požiadavky na bezpečnosť a hygienu pri práci

Budova aj areál školy, vrátane priestorov na vyučovanie, spĺňajú bezpečnostné a zdravie chrániace kritériá na prevádzku školy. Bezpečnosti a ochrane zdravia počas výchovno - vyučovacieho procesu a vytváraní vyhovujúcich podmienok na prácu venujeme veľkú pozornosť a pripisujeme jej veľký význam. Na začiatku školského roka na prvej triednickej hodine a na prvých vyučovacích hodinách jednotlivých predmetov sú žiaci poučení o dodržiavaní zásad bezpečnosti a ochrane zdravia. Tieto zásady sú rozpracované do vnútorného poriadku školy. Zamestnanci školy absolvujú pravidelne školenia zamerané na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a požiarnu ochranu, 1x ročne uskutočňujeme pre žiakov a zamestnancov cvičný požiarny poplach. Súčasťou sú pravidelné kontroly priestorov školy predovšetkým komisiou BOZP a bezpečnostným technikom. Pravidelne, v určených intervaloch, vykonávame predpísané revízie a následne odstraňujeme nedostatky nimi zistené. Pred vyučovaním, po vyučovaní a počas prestávok je zabezpečený dozor učiteľov nad žiakmi podľa vopred vypracovaného harmonogramu, ktorý je zverejnený v zborovni školy.

Vo vnútornom poriadku školy sú definované povinnosti učiteľov vykonávajúcich dozor. Žiaci majú zakázané nosiť do školy predmety ohrozujúce zdravie. V celej škole, aj v areáli, je zakázané fajčiť. Úlohy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pomáha škole plniť externý

bezpečnostný technik . Vhodná štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek žiakov :

- v prípravnom ročníku až štvrtom ročníku sa vyučuje v jednom slede najviac päť vyučovacích hodín, v piatom ročníku až deviatom ročníku najviac šesť vyučovacích hodín,
- vyučovacia hodina trvá 45 minút, poslednú vyučovaciu hodinu možno skrátiť o 10 minút,
- vyučovací čas žiaka vzdelávaného podľa variantu C je 20 hodín týždenne,
- vyučovacie hodiny vzhľadom na psychické osobitosti detí sú členené do kratších časových úsekov,
- dĺžka časových úsekov sa stanovuje individuálne.

S prihliadnutím na osobitosti žiakov môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami.

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje podľa § 2 ods. 24 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.

- 1) pri kúpaní a pri plaveckom výcviku je v jednej skupine najviac päť žiakov,
- 2) pri lyžiarskom výcviku má jeden inštruktor v skupine najviac osem žiakov,
- 3) pri školskom výlete je počet žiakov v skupine rovnaký alebo nižší ako počet žiakov v triede, ak je počet žiakov v skupine pri školskom výlete vyšší ako počet žiakov v triede, riaditeľ školy zabezpečí účasť ďalšej poučenej plnoletej osoby.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, svetlenie, vykurovanie),
- priestor pre ošetrenie úrazu a ku krátkodobému pobytu zraneného, resp. chorého žiaka, výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárnicky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim.
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.
- dostatok času v dennom režime venovať jednotlivým zložkám tak, aby sa denne vystriedali všetky činnosti v primeranom rozsahu , optimálny režim výchovno-vzdelávacej činnosti v súlade s vekovými možnosťami, špeciálnymi potrebami žiakov, zohľadnením dochádzajúcich žiakov v zhode s obsahom vzdelávania a vhodnými spôsobmi učenia.
- optimálny režim života školy v súlade s potrebami žiakov a ich bezpečnosti (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržiavaním hygieny, záujmová činnosť, mimoriadne situácie).
- uplatňované metódy, formy a prístupy pri vzdelávacom procese, spôsob delenia tried, zlučovanie žiakov z rôznych ročníkov podľa platnej legislatívy.

4.5 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia žiakov

4.5.1 Všeobecné pravidlá hodnotenia

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvláda učivo, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, čo je mimoriadne dôležité a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenie má byť pre žiaka motivujúce. Dôležité je uplatňovať primeranú náročnosť a pedagogický takt,

sústrediť sa na individuálny pokrok každého žiaka, neporovnávať výkony žiakov navzájom, nerozdeľovať ich na úspešných a neúspešných!

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami v rámci individuálnych možností každého žiaka s ohľadom na stupeň mentálneho postihnutia. Žiaci sú cieľavedome vedení k sebahodnoteniu a sebakontrolu.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením je nevyhnutné rešpektovať obmedzenia, ktoré sú podmienené zdravotným znevýhodnením žiaka a uplatňovať požiadavky, ktoré má predpoklad splniť. Pri hodnotení a klasifikácii prospechu a správania nehodnotíme negatívne tie výkony žiaka, ktoré sú ovplyvnené jeho zdravotným stavom, ak z tejto príčiny nemá možnosť splniť alebo vykonať ich lepšie.

Na celkové hodnotenie žiakov sa používa klasifikácia i slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie schvaľuje riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade na žiadosť rodičov alebo na návrh vyučujúcich.

V súlade s § 9 ods. 2 vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách sa prospech a správanie žiakov s mentálnym postihnutím hodnotí a klasifikuje podľa pravidiel hodnotenia a klasifikácie prospechu a správania v špeciálnych základných školách primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z postihnutia týchto žiakov. To znamená, že vo variante A špeciálnej základnej školy je umožnené prospech a správanie žiakov priebežne i súhrnne hodnotiť slovným hodnotením i klasifikáciou, vo variante B a C slovným hodnotením – v intenciách doposiaľ platných metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov.

4.5.2 Metódy a formy overovania vedomostí a schopností žiakov

Podľa spôsobu vyjadrovania sa žiakov pri skúšaní využívame:

Ústne skúšanie – hovorený prejav, prednes, ...

Písomné skúšanie - päťminútovky, diktáty, ...

Praktické činnosti – overovanie zručností pri varení, vyšívaní, šití, modelovaní, tkaní.

Podľa počtu súčasne skúšaných žiakov realizujeme:

Individuálne skúšanie

Skupinové skúšanie

Hromadné, frontálne skúšanie.

Podstatou hodnotenia je porovnávanie. V plnom rozsahu využívame **individualizované hodnotenie**, pri ktorom je žiak porovnávaný s úrovňou vlastných možností a schopností, alebo so sebou samým v čase, t.j. s vlastným predchádzajúcim výkonom, správaním v predchádzajúcom období.

Za účelom získania spätnej väzby, získania informácií, ako sa žiaci učia, odhalenia a diagnostikovania nedostatkov, chýb, ťažkostí a príčin v procese učenia sa žiaka za účelom ich odstránenia a zefektívnenia jeho učebnej činnosti využívame veľmi často formatívne hodnotenie, ktoré nebýva spojené s klasifikáciou žiakov.

Priebežné a záverečné hodnotenie žiakov je spojené so sumatívnym hodnotením.

Správanie

* Hodnotenie správania sa odvíja od dodržiavania Školského poriadku, s ktorým sú žiaci oboznámení vždy v prvý deň v škole a rodičia na prvom rodičovskom združení.

* Hodnotí sa aj správanie na školských akciách, reprezentovanie školy, mimoriadne udalosti na verejnosti.

* Správanie hodnotí triedny učiteľ, navrhuje výchovné opatrenia, podáva návrhy na zníženie známky zo správania. Zníženú známku zo správania udeľuje riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

Využívajú sa štyri stupne hodnotenia:

	výchova											
												20
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
												20
Spolu povinná časť		19	20	22	22	22	23	23	24	24	25	224
Voliteľné hodiny		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	19
Spolu: povinná časť + voliteľné hodiny		20	22	24	24	24	25	25	26	26	27	243

Pri transformácii ŠVP na ŠkVP sme postupovali tak, že voliteľné hodiny sme využili na zvýšenie počtu hodín v povinných predmetoch bez pridania obsahu za účelom precvičovania a upevňovania učiva.

Zároveň zvyšovanie počítačovej gramotnosti budeme realizovať uplatňovaním inovatívnych metód na vyučovaní používaním informačných technológií pri precvičovaní a upevňovaní učiva.

Učebný plán pre žiakov s autizmom alebo ďalšími prevazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím s vyučovacím jazykom slovenským ISCED 1 (s doplnením voliteľných predmetov)

Školský vzdelávací program													
Vzdelávacia oblasť	Predmet / ročník	Prípravný	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu	
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	2	2	2	2	2	5	5	5	5	5	35	
							1	1	1	1	1	1	6
	rozvíjanie komunikačných schopností	8	7	8	8	7	4	4	2	2	2	52	
		1	1										2
	rozvíjanie grafomotorických schopností	1	1	1	1	1							5
				1	1								2
												102	
Príroda a spoločnosť	vecné učenie		1	1	1							3	
	vlastiveda					2	3	3				8	
												11	
Človek a príroda	fyzika								1	1	1	3	
	chémia										1	1	
	biológia								1	1	1	3	
												7	
Človek a spoločnosť	dejepis								1	1	1	3	
	geografia								1	1	1	3	
	občianska náuka								1	1	1	3	

												9	
Človek a hodnoty	etická / náboženská výchova							1	1	1	1	1	5
												5	
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	38
	informatická výchova									1	1	1	3
												41	
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	19
			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
												28	
Umenie a kultúra	výtvarná výchova hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
												20	
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
												20	
Spolu povinná časť		19	20	22	22	22	23	23	24	24	25	224	
Voliteľné hodiny		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	19	
Spolu: povinná časť + voliteľné hodiny		20	22	24	24	24	25	25	26	26	27	243	

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre tento učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods. 14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).

3. Predmety s časovou dotáciou 0,5 hodiny týždenne je možné vyučovať ako jednohodinové každý druhý týždeň alebo ich spojiť blokovou výučbou.

4. Predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

5. Predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň

4.7 Učebné osnovy

Tvorí vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu

2. Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti, vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí
3. Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah
4. Požiadavky na výstup
5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania
6. Učebné zdroje
7. Hodnotenie predmetu.

4.8 Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové tematiky, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové tematiky uplatňujeme ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti a neformálnej realizácie témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód.

Na úrovni primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program tieto prierezové témy:

DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
MEDIÁLNA VÝCHOVA
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Na úrovni primárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program aj túto prierezovú tému:

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, korčuliari, kolobežkári, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerne je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Učivo tematiky Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v škole je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Ciele výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke na škole zahŕňajú oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií :

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,

- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobnostných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne ich rozvoj podporujú. Aby žiak získal kvalitné vzdelanie, k tomu je potrebné, aby si už od primárneho vzdelávania rozvíjal sebareflexiu (rozmyšľal o sebe), spoznával sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie. V tejto súvislosti je potrebné, aby sa naučil uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných. Dôležité je, aby prierezová téma podporovala u žiakov rozvoj schopností uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok). Cieľom je, aby žiak získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziludské vzťahy, rozvíjal sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej tematike sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam, ale aj rodinnej výchove.

Téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Najviac priestoru má v predmete etická výchova, ale je dôležité, aby si učiteľ uvedomil, že na dosiahnutie cieľov tejto prierezovej tematiky je nutné vymedziť priestor aj v náukových predmetoch. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Environmentálna výchova pre primárne vzdelávanie

Environmentálna výchova je prierezová téma, prelína sa všetkými predmetmi, ale najmä prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním.

Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné – chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode.

Environmentálna výchova pre nižšie sekundárne vzdelávanie

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom. Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi, poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta, pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;

- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej a regionálnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu.

Mediálna výchova pre primárne vzdelávanie

Jedným z významných socializačných faktorov ovplyvňujúcich hodnoty, postoje a správanie jedinca sú médiá. Osvojenie schopnosti kompetentného zaobchádzania s médiami je cieľom mediálnej výchovy ako prierezovej témy.

Cieľom prierezovej tematiky je, aby žiaci:

- lepšie porozumeli pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovali,
- dokázali posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesionálny rast,
- dokázali si uvedomiť negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Mediálna výchova pre nižšie sekundárne vzdelávanie

Cieľom prierezovej tematiky je:

- viesť žiakov k uplatňovaniu stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú,
- viesť žiakov k vytváraniu si vlastného názoru na médiá na základe prijímaných informácií,
- viesť žiakov kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť.

Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehlbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr.

Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.

Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí.

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Prvky multikultúrnej výchovy možno v obsahovej a metodologickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať v spoločenskovedných predmetov aj v prírodovedných predmetoch, či pri výučbe materinského jazyka.

Ochrana života a zdravia

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje prostredníctvom učebných predmetov Školského vzdelávacieho programu a samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení. Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma je predovšetkým orientovaná na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí, poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky, osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného citenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách.

Prierezovú tému naplňa obsah:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť

jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti, pri prezentácii svojej školy.

Hlavným cieľom pre nižšie sekundárne vzdelávanie je, aby žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili sa riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu overiť ju a pod.

Výsledkom vzdelávania bude, že žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, pozná ich funkciu, formálnu úpravu a vie ju aplikovať, využiť nástroje IKT.

Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky.

Nakoľko sa vláda Slovenskej republiky zaviazala realizovať Odporúčania na ochranu tradičnej kultúry a folklóru a Generálnou konferenciou UNESCO bol schválený: Dohovor o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva ako aj Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, začlenili sme uvedenú prierezovú tému nenásilnou formou vo vyučovaní do viacerých predmetov, prostredníctvom ich obsahov, ale aj formou projektov, exkurzií a pod. Vhodnými sa javia najmä predmety výtvarná, hudobná výchova, pracovné vyučovanie, vecné učenie a vlastiveda.